

دوتا ۱۸۶	تعلیم ۴۶
	کلیسا و فرهنگ : والدین مسیحی و اجداد
T = معلم ۱	S = معلم ۲

(T) به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " خوش آمدید . با کمک این مجموعه تعلیمی فرصتی خواهید داشت تا در مورد زندگی عملی جامعه مسیحی یاد بگیرید . در حالیکه به این برنامه گوش می کنید در يك دفترچه یادداشت بردارید و یا برنامه را ضبط کنید . تعلیم امروز این است : والدین مسیحی و اجداد . آنچه کتاب مقدس در مورد رابطه مسیحی با والدینی که در قید حیاتند و اجداد متوفی ، تعلیم می دهد یاد خواهیم گرفت .

(S) نکته ۱ . تفاوت بین اطاعت کردن و احترام گذاشتن به والدین .

اول . مسیحیان مسئولیت دارند که فرهنگ خود را تغییر دهند .

تمام روابط افراد مانند روابط بین والدین و فرزندان توسط فرهنگ شخص تعیین می شوند . اما روابط در کتاب مقدس هم شرح داده شده اند . پس مسیحیان باید روابط خود را طوری تغییر بدهند که منطبق با تعلیم کتاب مقدس باشد .

(T) دوم . فرهنگ چیست ؟

فرهنگ همه گروههای مردم جهان بینی آنها ، حقایق و یا اعتقادات و ارزشهایی است که در تجربیات ، روابط ، رفتار و ندادهای آنها ظاهر می شوند . هر ملتی دارای فرهنگ خود است و فرهنگ آنها در سرتاسر تاریخ دستخوش تغییر و تکامل شده است .

تمام فرهنگهای جهان دارای جنبه های گناه آلود هستند . چون تمام مردم گناهکارند ، جهان بینی آنها تفکر آتی عجیب غریبی نیست . دروغها و باورهای غلطی وجود دارد که مردم را فریب می دهند . ارزشهایی هستند که مردم را غیر انسانی می سازد . تجربیاتی وجود دارد که مخرب هستند مثل جنبش های مذهبی ، مواد مخدر یا مسائل جنسی . رفتارها و شیوه های زندگی ای وجود دارند که خود خواهانه و مخربند . نهادهایی وجود دارند که جرائم را بوجود می آورند و گناه را به پیش می برند . و همینطور روابطی هست که به جای بنای مردم مخرب به شمار می روند .

تنها فرهنگ کامل ، فرهنگ ملکوت خدا است . فرهنگ ملکوت خدا در کتاب مقدس آشکار شده است . کتاب مقدس جهان بینی خدا را آشکار می کند ، حقایق خدا ، آنچه مردم باید به آن ایمان بیاورند و ارزشهایی که باید تمام کشورهای جهان داشته باشند . آشکار می کند که مردم چگونه باید در زندگی شخصی و همینطور در روابط اجتماعی شان و نهادهای موجود در کشورشان رفتار کنند . و نشان دهند که روابط بین مردم چگونه باید باشد .

مسیحیان باید انجیل ملکوت خدا را در سرتاسر جهان اعلام کنند . (متی ۲۴ : ۱۴) . مسیحیان باید مردم را به توبه و متبدل شدن دعوت کنند . همینطور باید از هر فرهنگی دعوت کنند تا جنبه های گناه آلودش تغییر کند و شبیه فرهنگ ملکوت خدا شود . پس زمانیکه مردم هر ملتی انجیل را می شنوند باید توبه کنند و جهان بینی شان ، حقایق ، اعتقادات ، ارزشها ، تجربیات ، رفتار ، نهادها و روابطشان با فرهنگ ملکوت خدا منطبق شود .

مسیح به این جهان آمد تا مردم و فرهنگها را تغییر دهد . اعمال ۳ : ۲۱ تعلیم می دهد که مسیح با آمدن ثانویه اش همه چیز را احیاء خواهد کرد . متی ۱۳ : ۴۱ - ۴۳ تعلیم می دهد که او همه چیز را احیاء خواهد کرد از این طریق که هر چه باعث گناه می شود را از ملکوت خدا دور خواهد کرد و تمام کسانی که شرارت می ورزند . مکاشفه ۲۱ : ۲۴ - ۲۷ تعلیم می دهد که چیز ناپاکی وارد ملکوت نهایی خدا که آسمان جدید بر زمین جدید است نخواهد شد .

(S) سوم . ارتباط بچه ها با والدینشان . بچه ها باید از والدینشان اطاعت کنند .

بچه ها دارای دو مسئولیت هستند . در افسسیان ۶ : ۱ - ۳ نوشته شده ، " ای فرزندان پدر و مادر خود را اطاعت کنید که این کار درستی است ... اگر احترام پدر و مادر خود را نگاه دارید عمری طولانی و با سعادت خواهید داشت . " خدا به فرزندان دو مسئولیت داده است : یعنی اطاعت کردن و احترام گذاشتن به والدین .

بچه ها باید تا موقعی که بالغ شوند از والدینشان اطاعت کنند . در بعضی فرهنگهای دنیا بچه ها باید در سرتاسر زندگی و تحت هر شرایطی از والدینشان اطاعت کنند و حتی اگر خواسته والدینشان بر خلاف اراده خدا ، خود خواهانه و یا مخرب باشد . در چنین فرهنگهایی والدین بر فرزندان تا هنگام مرگ اقتدار مطلق دارند . اما کتاب مقدس و فرهنگ خدا چیز متفاوتی را تعلیم می دهد .

نمونه عیسی مسیح تعلیم می دهد که فرزندان باید از والدینشان تا زمانی اطاعت کنند که دوران بچگی آنها به پایان برسد و بالغ شوند . در لوقا ۲ : ۵۱ می خوانیم که وقتی هنوز عیسی کودک ۱۲ ساله ای بود از والدین زمینی اش اطاعت می کرد . اما در مرقس ۳ : ۲۱ ، ۳۱ - ۳۵ می خوانیم که وقتی عیسی بزرگ و مشغول انجام کار زندگی خود شد دیگر از والدینش اطاعت نمی

کرد و یا خواسته های آنها را انجام نمی داد . او خودش بالغ و کار مستقلی در زندگیش داشت . کار او انجام اراده خدا (یوحنا ۴ : ۳۴) و انجام خواسته های خدا بود حتی اگر والدینش مخالف باشند .

تعلیم عیسی مسیح در ارتباط با اطاعت کردن از والدین . وقتی کودکی شخص به پایان می رسد رابطه او با والدینش تغییر می کند . در متی ۱۹ : ۵ عیسی تعلیم می دهد که با ازدواج ، مرد باید پدر و مادرش را ترک کند . او باید والدینش را از نظر احساسی و مالی ترک کند . او باید اقتدار والدینش را کنار بگذارد و همچنین در صورت امکان باید خانه آنها را ترک کند . در متی ۱۰ : ۳۷ عیسی می گوید ، ” اگر پدر و مادر خود را بیش از من دوست بدارید لایق من نیستید “ اگر باید بین والدین خود و عیسی مسیح یکی را انتخاب کنید پس خواسته والدین خود هر چقدر هم که حاد باشد رد کنید . نهایت وفاداری شما نسبت به عیسی مسیح است و هیچ رابطه دیگری نباید جانشین آن شود . پس کتاب مقدس تعلیم نمی دهد که مسیحیان باید در سرتاسر زندگیشان از والدین خود اطاعت کنند . بلکه کتاب مقدس تعلیم می دهد که مسیحیان باید تا وقتی بچه هستند ، زیر سن قانونی نابالغ و وابسته به والدین خود هستند از والدین خود اطاعت کنند و فقط تا وقتی که خواسته های والدین آنها منطبق با کتاب مقدس باشد . بزرگسالی از زمانی شروع می شود که مسیحیان خانه پدر و مادرشان را ترک می کنند و یا وقتی که دیگر وابسته به والدین خود نیستند و یا وقتی که ازدواج کنند . پس فرزندان مسیحی تا وقتی که هنوز بچه هستند ملزمند که از والدین خود اطاعت کنند . اما مسیحیان بالغ دیگر زیر این الزام نیستند بلکه آنها باید در سرتاسر زندگیشان و تحت هر شرایطی از خدا اطاعت کنند .

(T) چهارم . رابطه فرزندان با والدینشان . بچه ها باید به والدین خود احترام بگذارند .

دومین مسئولیت فرزندان این است که باید هم به پدر و هم به مادر خود احترام بگذارند . آنها باید وقتی هنوز بچه هستند و همینطور وقتی بالغ می شوند به والدین خود احترام بگذارند .

مردم چگونه باید به والدین خود احترام بگذارند ؟ شما به والدین خود وقتی احترام می گذارید که آنها را با ارزش به حساب بیاورید ، به آنها توجه نشان بدهید بدون اکراه ، بدون انگیزه های خود خواهانه و یا ترس به آنها محبت نشان بدهید .

پنج راه برای احترام گذاشتن به والدین خودتان و به والدین همسران و به پدر آسمانی وجود دارد .

یک . شما با بحث نکردن و جنگیدن با آنها به والدینتان احترام بگذارید . در خروج ۲۱ : ۱۵ ، ۱۷ خدا تعلیم می دهد که بچه هایی که به والدین خود ناسزا می گویند و یا به آنها حمله می کنند بایستی شدیداً مجازات شوند . شما با بحث نکردن با والدین خود به آنها احترام می گذارید . شما به آرامی به نقطه نظر خود تاکید کنید و اجازه بدهید که خدا از راهی که او را بیشتر خشنود خواهد کرد عمل کند . بدین ترتیب نشان می دهید که ایمان دارید خدا بر هر شرایطی مسلط است و او قادر است که آنچه برای شما بهترین است انجام دهد .

(S) دو . به والدین خود احترام می گذارید اگر پیشنهادات و مشورت آنها را جدی بگیرید . امثال ۲۳ : ۲۳ تعلیم می دهد که شما حقیقت ، حکمت ، نظم و فهم را از والدین کسب می کنید . هر گاه والدینتان به شما پیشنهادی می کنند و یا مشورتی می دهند از آنها یاد بگیرید . تا زمانی که فرصت دارید از سالهای تجربیات آنها بیاموزید حکمت بیندوزید . “

(T) سه . شما با دخالت دادن والدینتان در زندگی واقعی خود به آنها احترام بگذارید .

دوم قرننیاں ۶ : ۱۱ - ۱۳ تعلیم می دهد که مسیحیان ” دلنان را باز کنید بر روی یکدیگر . در حرف زدن با والدین خود پیش قدم باشید با آنها در مورد فعالیتهایتان صحبت کنید : یعنی زمانیکه در مدرسه یا سر کار هستید چه می کنید ، با دوستانتان چه می کنید و یا زمانیکه در کلیسا هستید . با آنها در مورد اعتقاداتتان صحبت کنید : در مورد خدا چه اعتقادی دارید ، در مورد عیسی مسیح ، مردم دنیا و سایر اعتقادات مسیحی . با آنها در مورد افکار ، احساسات و نقشه هایتان صحبت کنید با شرکت دادن والدینتان در نقشه ها و تصمیماتتان به والدینتان احترام می گذارید و اگر چنین نکنید آنها را بی احترام کرده اید .

(S) چهار با مواظبت کردن و خدمت کردن آنها به پدر و مادران احترام می گذارید .

در اول تیموتائوس ۵ : ۴ و ۸ پولس رسول می گوید ، ” اما اگر فرزندان یا نوه هایی دارند ایشان باید از آنان نگهداری به عمل آورند و بیاموزند که نیکوکاری را از خانه شروع کنند و اول از همه ، دین خود را به والدین و اجداد خود ادا نمایند این چیزی است که خدا را خشنود و راضی می سازد . “ و ” اما اگر کسی به احتیاجات خویشان و بخصوص اعضای خانواده خود بی توجه باشد اجازه ندارد خود را مسیحی بخواند چنین شخصی از یک کافر هم پست تر است . “ مسیحیان مسئولیت دارند که احتیاجات واقعی والدین خود را مانند غذا ، لباس و جای خوابیدن را فراهم کنند سایر نیازهای واقعی احترام ، توجه و شنیدن انجیل هستند . اما مسیحیان مسئول و لخرجی های والدین خود نیستند برای مثال به آنها برای رفتن به سفر خارجه در تعطیلات پول بدهند .

به خودتان یاد بدهید که تشخیص بدهید به پدر و مادران کجا می توانید خدمت کنید . در خدمت کردن و کمک کردن به والدینتان پیشقدم باشید و منتظر نمانید تا آنها از شما خواهش کنند .

(T) پنج . با محبت کردن والدینتان به آنها احترام بگذارید .
وقتیکه به پدر و مادرتان فقط وقتی محبت نشان می دهید که از نظر فرهنگی ضروری می باشد مثل ملاقات کردن و هدیه دادن به آنها در واقع آنها را بی احترام کرده اید . محبت واقعی ماورای ضروریات فرهنگی است که فرزندان را به دلسوزی و امی دارد . محبت واقعی مسیحی نسبت به قصورات آنها صبور است و اشتباهاتی که آنها نسبت به او انجام داده اند می بخشد . وقتی مسیحی می شوید پدر و مادر غیر مسیحی شما می ترسند که این عوض شدن شما تاثیری منفی در زندگی شما داشته باشد . می ترسند که شما در تحصیلات خود عقب بیفتید و نتوانید شغلی خوب به دست آورید ، در زندگی‌تان موفق نباشید پول کمتری بدست بیاورید و نتوانید آنها را از نظر مالی حمایت کنید . می ترسند که شما فرهنگتان را از دست بدهید و خدای آنها را خشمگین بسازید . ایمان مسیحی خود را برای والدینتان شرح بدهید و به آنها ثابت کنید که شما از طریق کاری که عیسی مسیح برای شما انجام داده است مسئول تر و با محبت تر شده اید .

(S) نکته ۲ . تفاوت بین روح های اجداد و روح های شریر .

سوال يك . بعد از مرگ روح اجداد ما کجا هستند ؟

لوقا ۱۶ : ۲۲ - ۲۳ تعلیم می دهد که وقتی شخصی می میرد جسم او را در قبر می گذارند . اما روح شخص شریر و بی دین بلافاصله به جهنم می رود جایی که عذاب بکشد . و روح مسیحیان بلافاصله به آسمان خواهد رفت جایی که تا به ابد در حضور مسیح زندگی خواهد کرد . پس ارواح اجداد متوفای ما هرگز روی زمین نیستند . آنها در خانه هایی که قبلاً زندگی کرده اند ساکن نخواهند شد و نه در قبری که دفن شده اند . ارواح اجداد ما فقط در آسمان و یا در جهنم هستند .

(T) سوال دو . آیا ارواح اجداد ما می توانند بر ما بر روی زمین تاثیر بگذارند ؟ جامعه ۹ : ۵ - ۱۰ می گوید ، ” مرده ها چیزی نمی دانند ... محبتشان ، نرفتشان و احساساتشان همه از بین می رود و آنها دیگر تا ابد در زیر این آسمان نقشی نخواهند داشت ... در عالم مردگان ... نه کار کردن هست ، نه نقشه کشیدن نه دانستن و نه فهمیدن . “ کتاب مقدس به وضوح تعلیم می دهد که نفوس یا ارواح مردگان دیگر بر زندگی مردم یا هر اتفاقی بر روی زمین تاثیری نخواهند داشت . ارواح اجداد ما روی زمین نیستند و نمی توانند تاثیری بر روی زمین داشته باشند . آنها نمی توانند نسبت به ما نفرت یا حسادت بورزند و نمی توانند از ما انتقام بگیرند . اصلاً نمی توانند به ما آسیبی بزنند . و از هیچ راهی نمی توانند نفعی به ما برسانند .

(S) سوال سه . آیا می توانیم ارواح مرده خود را به کمک بطلبیم ؟ جامعه ۹ : ۵ - ۱۰ ، ارواح اجداد ما از مردم یا وقایع روی زمین چیزی نمی دانند . حکمتی ندارند که به ما مشورت بدهند . نمی توانند بر نقشه های مردم روی زمین تاثیری بگذارند . نمی توانند به مردم روی زمین کمک کنند . دیگر نمی توانند هیچ فعالیتی بر روی زمین داشته باشند . وقایع نقل شده در اول سموئیل ۲۸ : ۸ - ۱۴ جایی که شاول پادشاه احضار کننده ارواح را ملاقات می کند و فکر می کند که او صدای سموئیل مرده را می شنوند به احتمال قوی صدای جعلی يك روح شریر است . احضار کننده روح نمی گوید که سموئیل را دیده است بلکه فقط می گوید روحی را می بیند که از زمین بیرون می آید که شبیه مردی است که خرقة ای پوشیده است . کسانی که به ارتباط با مردگان و یا تاثیر آنها بر این جهان اعتقاد دارند ، توسط این ارواح شریر یا دیوها فریب می خورند . عیسی می گوید که شیطان و ارواح شریر دروغگو هستند (یوحنا ۸ : ۴۴) . پولس می گوید که شیطان تظاهر و یا وانمود می کند که بر خلاف حقیقت ، شخص دیگری است . دوم قرنیتان ۱۱ : ۱۴ . آنچه شاول و آن زن واقعا دیدند روح سموئیل نبی نبود بلکه روحی شیطانی و یا دیو بود .

(T) سوال چهار . آیا مسیحیان می توانند از ارواح مسیحیان مقدس کمک بطلبند ؟ بعضی کلیساها معتقدند که ارواح بعضی از مسیحیان مشهور که مرده اند می توانند شفیعانی باشند و برای مسیحیانی که هنوز بر روی زمینند شفاعت کنند . آنها به اینها که مقدسین می نامند احترام می گذارند و شفاعت آنها را می طلبند . اما کتاب مقدس بوضوح تعلیم می دهد که این مقدسین متوفی بی خیر و در ارتباط با هیچکس و یا تاثیر آنها بر این جهان اعتقاد دارند ، توسط این ارواح شریر یا دیوها فریب می خورند . نمی دانند که فرزندانشان بر روی زمین ثروتمند می شوند یا فقیر می مانند . اشعیا ۶۳ : ۱۶ می گوید که نه ابراهیم و نه یعقوب نمی توانند ببینند و یا بشنوند که بر نسل آنها بر روی زمین چه می گذرد . پس مسیحیان نباید به مریم و یا هر قدیس مرده دیگری دعا کنند . بلکه کتاب مقدس تعلیم می دهد که مسیحیان فقط باید به حضور خدا یعنی پدر ، به نام عیسی مسیح و تحت هدایت روح القدس دعا کنند .

(S) سوال پنج . آیا مردم می توانند از روحهای شریر یا دیوها کمک بخواهند ؟ احضار کنندگان ارواح در زمان حاضر که می گویند می توانند با روح اجداد متوفی ارتباط برقرار کنند دروغگو هستند . واسطه های جدید احضار کننده ارواح ، روح انسانهای مرده نیستند بلکه ارواح شریر یا دیوهایی هستند که به شیطان متعلقند . ارواح شیطانی و یا دیوها فرشتگان سقوط کرده هستند .

در دوم قرن‌تین ۱۱ : ۱۴ پولس به مسیحیان هشدار می‌دهد که روح‌های شریر یا دیوها در تغییر شکل دادن و یا تظاهر کردن مهارت دارند. آنها می‌توانند تظاهر کنند که پیام‌آوران مسیحند در حالیکه در واقع پیام‌آوران شیطانند. آنها می‌توانند وانمود کنند که اجداد انسانها هستند در حالیکه در واقع ارواح شیطانی اند.

در اول تیموتائوس ۴ : ۱ پولس به مسیحیان هشدار می‌دهد که روح‌های شریر یا دیوها تعالیم غلط می‌دهند و مردم را فریب می‌دهند. این ارواح شریر از طریق خواب و رویا و تجربیات بد پیغامهای غلط می‌دهند و از طریق معلمین کاذبی که تحت تسلط آنها هستند تعالیم اشتباه می‌دهند. انبیاء کاذب که خدای کتاب مقدس را نمی‌شناسند ممکن است معتقد باشند که از طرف خدا پیغامی دارند اما در واقع پیغام را از شیطان گرفته‌اند.

شیطان سعی خواهد کرد که مسیحیان را فریب دهد. در متی ۴ : ۵ - ۶ شیطان نشان می‌دهد که می‌تواند برای فریب دادن مردم از کتاب مقدس نقل قول کند. در یوحنا ۸ : ۴۴ مسیح هشدار می‌دهد که شیطان دروغگو و پدر دروغگویان است.

در تثبیه ۱۸ : ۹ - ۱۳ و لایوان ۱۹ : ۳۱ و ۲۰ : ۶ ، ۲۷ خدا مسیحیان را از تماس با ارواح ، واسطه‌ها پیشگویی‌ها و انواع جادوگری منع می‌کند. اشعیا ۸ : ۱۹ - ۲۰ تعلیم می‌دهد که مسیحیان هرگز نباید با واسطه‌ها و احضار کنندگان ارواح مشورت کنند. بلکه باید از طریق دعا به حضور خدا به دنبال هدایت کتاب مقدس باشند. پس مسیحیان باید کتاب مقدس را مطالعه کنند کتاب مقدس را درست شرح دهند و از تعالیم کتاب مقدس اطاعت کنند.

(T) سوال شش. آیا مردم می‌توانند روح اجداد خود را بیرستند؟

کولسیان ۲ : ۱۸ - ۱۹ مسیحیان را از پرستش فرشتگان منع می‌کند. متی ۴ : ۸ - ۱۰ مسیحیان را از پرستش شیطان و روحهای شریر منع میکند. اعمال ۱۴ : ۱۱ - ۱۵ مردم را از پرستش سایر مردم منع میکند. پس آنها از پرستش یا حرمت گذاشتن به ارواح متوفای اجداد نیز منع شده‌اند. در متی ۴ : ۱۰ عیسی فرمان میدهد، "فقط خداوند را پرست و تنها از او اطاعت کن."

مسیحیان نباید برای اجداد مرده‌های خود بخور بگذرانند و یا قربانی کنند چون پولس رسول تعلیم می‌دهد که قربانی‌هایی که به آنها تقدیم می‌شوند در واقع قربانی‌های تقدیمی به روحهای شریر هستند (اول قرن‌تین ۱۰ : ۱۹ - ۲۰). روح‌های شریر یا دیوها دوست دارند که با آنها، با مردان مقدس مذهبی، در ساختمانهای مذهبی، مراسم و اعیاد مذهبی همراه باشند و یا با بقایای اجساد مذهبی مانند دندان یک نبی و یا با قربانی‌های بزها. روح‌های شریر یا دیوها با این چیزهای مرئی همراه می‌شوند چون این آسانترین راهی است که می‌توانند با آن به تسلط خود بر مردم روی زمین ادامه دهند.

مسیحیان نباید بخور یا قربانی به مرده‌های اجداد خود تقدیم کنند چون چنین اعمالی در واقع قربانی کردن برای روح‌های شریر یا دیوهاست. به علاوه پولس می‌گوید که چنین کسانی نمی‌توانند دیوها و خدا را در آن واحد خدمت کنند. مردم باید بین خدمت روحهای شریر و خدمت خدای زنده یکی را انتخاب کنند.

(S) سوال هفت. آیا مسیحیان باید اجداد خود را یاد کنند؟

کتاب مقدس پرستش انسانها و پرستش ارواح اجداد را منع می‌کند اما توصیه می‌کند که وقایع مهم یا افراد مهم گذشته را به خاطر آوریم. برای مثال اول قرن‌تین ۱۰ : ۶ ، ۱۱ می‌گوید که وقایع موجود در عهد عتیق اتفاق افتادند تا نمونه‌ای باشند برای مسیحیان تا قلوب خود را از چیزهای شریری حفظ کنند که مردمان گذشته چنین کردند. می‌گوید که در عهد عتیق آن اتفاقات برای آن اشخاص افتاد تا نمونه و هشدار برای مسیحیان امروزی باشد.

عبرانیان ۱۳ : ۷ تعلیم می‌دهد که مسیحیان باید رهبرانشان را به خاطر بیاورند که در گذشته از کلام خدا برای آنها سخن می‌گفتند. مسیحیان باید بخصوص به این توجه کنند که چطور رهبرانشان آنچه موعظه می‌کردند عمل می‌نمودند. آنها باید از ایمان مسیحی رهبرانشان سرمشق بگیرند. مسیحیان نباید اجداد یا انبیاء یا رهبران خود را پرستش کنند یا گرامی بدارند. اما باید دروسی را که از انسانهای موجود در کتاب مقدس و یا رهبران خداپرست گذشته‌شان یاد گرفته‌اند به خاطر آورند. به همین ترتیب مسیحیان باید دروس خوبی را که از اجداد خداپرست خود یاد گرفته‌اند به خاطر آورند.

(T) تکلیف برای هفته آینده

اول. آنچه کتاب مقدس در مورد والدین در قید حیات و اجداد متوفی تعلیم می‌دهد به مردم تعلیم دهید. اطمینان پیدا کنید که آنچه اعتقاد دارید بر اساس کتاب مقدس باشد و نه تفکری خیالی و یا تعلیمی کاذب.

دوم. کتابهای دستور عمل "بروید و کلیسای مسیح را بنا کنید" را ملاحظه کرده و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید.

سوم. هر شنبه تا چهارشنبه به برنامه "دوره شاگردسازی از رادیو" گوش کنید.